

**Міністерство фінансів України
Буковинська державна фінансова академія**

**Матеріали Міжнародної
науково-практичної конференції**

**Особливості фінансово-бюджетного
регулювання соціально-економічного
розвитку регіону**

**Чернівці
8-9 жовтня 2007 року**

Міністерство фінансів України
Міністерство освіти і науки України
Чернівецька обласна державна адміністрація
Чернівецька обласна рада
Буковинська державна фінансова академія
Науково-дослідний фінансовий інститут
при Міністерстві фінансів України
Молдовська економічна академія м. Кишинів, Молдова
Університет "Штефан чел маре" м. Сучава, Румунія

**ОСОБЛИВОСТІ ФІНАНСОВО-БЮДЖЕТНОГО
РЕГУЛЮВАННЯ
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ
РЕГІОНУ**

**МАТЕРІАЛИ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

Чернівці
8 – 9 жовтня 2007 року

Особливості фінансово-бюджетного регулювання соціально-економічного розвитку регіону: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції. – Чернівці, 2007. - 180 с.

Доповіді міжнародної науково-практичної конференції присвячені дослідженню ролі фінансово-бюджетного регулювання в соціально-економічному розвитку регіону.

Праці друкуються в авторській редакції. Максимально зменшено втручання в обсяг та структуру відібраних до друку матеріалів. Редакційна колегія не несе відповідальності за зміст і достовірність статистичної та іншої інформації і залишає за собою право не розподіляти поглядів деяких авторів на ті чи інші питання.

Матеріали конференції розраховані на викладачів, аспірантів, студентів економічних вищих навчальних закладів, усіх, хто цікавиться питаннями зміцнення фінансового потенціалу регіонів України.

Головний редактор – **Прядко В.В.**, д.е.н., професор, ректор Буковинської державної фінансової академії.

Редакційна колегія випуску:

Білик М.Д. – д.е.н., професор, **Дейнеко Л.В.** - д.е.н., професор, **Олійник Я.Б.** - д.е.н., професор, **Осадець С.С.** - д.е.н., професор, **Полозенко Д.В.** - д.е.н., професор, **Поляков О.М.** - д.е.н., професор, **Столяров В.Ф.** - д.е.н., професор, **Попова В.Д.** – к.е.н., доцент, **Шилепницький П.І.** – к.е.н., доцент, **Зибарева О.В.** - к.е.н., доцент, **Вербівська Л.В.** - к.е.н., доцент.

Зміст

Костирко Л.А. Використання аналітичних процедур при формуванні механізму підтримки фінансової стратегії господарюючого суб'єкта.....	7
Брігченко І. Г. Роль банківської системи України у фінансовому регулюванні соціально-економічного розвитку регіону.....	9
Онишко С.В., Онишко С.В. Фінансування освіти та його значення для розв'язання соціально-економічних проблем регіонів.....	12
Афанасьєв А.О., Семенець А.О. Венчурный капитал и его роль в развитии бизнеса.....	15
Гончаренко О.В. Підходи до визначення податкового потенціалу регіону.....	18
Данілова Л.І., Вдовиченко І.А. Щодо сутності фінансових індикаторів і їх ролі в оцінці результатів діяльності підприємств.....	23
Стецько М.В. Механізм обмеження трансакційних витрат інвесторів.....	26
Левченко О.М. Сучасний стан міжнародного кредитування в Україні.....	30
Баранник Л.Б., Лисяк Л.В. Реформування міжбюджетних відносин як фактор ефективного забезпечення соціального захисту населення в регіонах.....	33
Костирко Р.О., Щеголькова С.В. Нормативний контроль витрат за центрами відповідальності.....	36
Зятковський В.І. Напрямки використання показників рівня податкового навантаження для прийняття управлінських рішень.....	39
Зятковський І.В. Державна підтримка пріоритетних напрямків діяльності технологічних парків.....	41
Ривак О.С. Фінансові регулятори інвестиційної діяльності підприємств.....	44
Серебрянський Д.М. Вплив податків на економічний розвиток регіонів в умовах формування конкурентоспроможної національної економіки.....	47
Безпечна І.В. Роль інституційних перетворень фінансово-кредитної системи в процесі трансформації економіки агросектору Київської області зокрема та України в цілому.....	50
Швабій К.І. Податок з доходів фізичних осіб: наслідки реформи.....	53

можливостями. Обумовлено це тим, що на вектор сталого розвитку підприємства впливають різні чинники, які динамічно змінюються. Ідеального фінансового стану досягти неможливо, до нього можна тільки безмежно наближатися, оскільки перш за все змінюються стратегічні пріоритети і динамічно змінюється початковий потенціал фінансово-економічної стійкості. Тому необхідно періодично на основі попереднього регламенту процедур переглядати стратегічні пріоритети і коректувати фінансові плани підприємства. Йдеться про реалізацію сценарного підходу до розробки фінансової стратегії сталого розвитку суб'єктів господарювання, механізм якого повинен бути адаптивним.

В процесі формування механізму фінансової стратегії перед господарюючим суб'єктом виникає проблема забезпечення пропорційності відтворення його вартості, дотримання якої можливе за умов підтримки фінансової рівноваги і усунення розбіжностей між його елементами. Для вирішення цієї проблеми було запропоновано: 1) методичний підхід до діагностики фінансової рівноваги, який ґрунтується на дослідженні взаємозалежності її ключових індикаторів: ліквідності і платоспроможності; ліквідності і рентабельності власного капіталу; фінансової стійкості і рентабельності власного капіталу; 2) розроблені рекомендації щодо перекласифікації статей активу і пасиву балансу за принципом ліквідності; 3) для оцінки вибору фінансової стратегії було сформовано і проаналізовано аналітичний баланс, досліджені вказані індикатори і чинники, які впливають на поведінку чистих активів і пасивів підприємства, від яких залежить стан фінансової рівноваги, а також на підставі сценарного підходу визначені умови і обмеження показників, які характеризують її стан.

Дослідження ключових чинників, які істотно впливають на фінансову рівновагу і вибір стратегічної альтернативи, дозволило розробити інтегральний показник фінансової надійності, який на відміну від відомих враховує сукупний вплив інтегральних оцінок (у новій інтерпретації): ліквідність K_n^a ; фінансова стійкість K_n^y ; ефективність використання власного капіталу K_n^o і ризик K_n^p :

$$I_n = (1 - \prod_{i=1}^n (1 - K_n^i)) = (1 - (1 - K_n^a) \cdot (1 - K_n^y) \cdot (1 - K_n^o) \cdot (1 - K_n^p))^4 \rightarrow 1, \quad (1)$$

де K_n^i – інтегральний коефіцієнт надійності по i -му стану рівноваги, n – кількість інтегральних оцінок надійності.

За наслідками системного аналізу фінансової рівноваги досліджуваних підприємств реального сектору Луганського регіону зроблено висновок, що в умовах невизначеності одночасно досягти фінансової рівноваги за вказаними показниками не можливо. Тому для розрахунку прогностичних показників фінансової рівноваги були, по-перше, визначені пріоритети важливості задач, по-друге, був знайдений компроміс між елементами фінансової рівноваги (ліквідності і рентабельності; фінансової стійкості і рентабельності капіталу).

Використання аналітичного базису стратегічної діагностики дозволило визначити обмеження стану фінансової рівноваги і поведінки підприємства по кожному його типу і сформувати методіку оцінки вибору фінансової стратегії, упровадження якої дозволяє оптимізувати цей процес.

Запропонований підхід до формування механізму фінансової стратегії на основі використання аналітичних процедур дозволяє, з одного боку, оцінити поведінку підприємства на конкретній стадії його економічного розвитку, а з іншого – стан елементів, які визначають вартість господарюючого суб'єкту (чистих активів і чистих пасивів), що надає можливість сформувати стратегічний фінансовий план сталого розвитку господарюючого суб'єкту.

Список використаних джерел:

1. Брейли Р., Майєрс С. Принципы корпоративных финансов: Пер. с англ. – М.: ЗАО «Олимп-Бизнес», 1997. – 1120 с.
2. Костырко Л.А. Диагностика потенциала финансово-экономической устойчивости предприятия: Монография. Луганск: вид-во ВНУ им. В. Дала, 2004. – 240 с.
3. Хоминич И.П. Финансовая стратегия компаний: Науч. изд. – М.: Изд-во Рос. экон. акад., 1998. – 156 с.

Брітченко І. Г., д.е.н., професор
Полтавський університет
споживчої кооперації України

Роль банківської системи України у фінансовому регулюванні соціально-економічного розвитку регіону

В сучасних економічних умовах, актуальним є пошук ефективних не бюджетних механізмів регулювання та стимулювання соціально-економічного

розвитку регіону. Банківське кредитування є найпотужнішим джерелом фінансового регулювання соціально-економічного розвитку регіону. Це відбувається внаслідок того, що за допомогою міжбанківського кредитування вона може залучати до регіональних процесів суспільного відтворення не тільки власні ресурси, але і ресурси інших регіонів.

Серед багатьох механізмів фінансового регулювання регіональних економічних процесів найбільш дієвим є механізм споживчого кредитування населення регіону з використанням будь-яких кредитних технологій (іпотечне кредитування, овердрафт, електронні платіжні картки, авто кредити тощо). Дієвість такого кредитування забезпечується тим, що головним чинником регіональних процесів суспільного кредитування є людина, яка має певне місце проживання. Через механізми споживчого кредитування відкривається можливість створення механізмів стимулювання економічних процесів певних галузей та підприємств регіону, розвитку регіональної ринкової інфраструктури. Споживче кредитування є найпотужнішим джерелом для розвитку самої банківської системи у регіоні.

Незважаючи на первісну роль споживчого кредитування в регіоні банківська система не повинна відмовлятися від ефективних механізмів стимулювання розвитку підприємств. У взаємодія комерційних банків з регіональними підприємствами кредитні механізми відіграють провідну вирішальну роль. Водночас традиційне кредитування підприємств, яке було актуальним при вирішенні проблеми зупинення падіння обсягів суспільного відтворення на регіональному рівні відходить у минуле. Напрямами сучасного фінансового регулювання банками розвитку регіональних підприємств є наступні:

1. Операції по емісії та обліку простих та переказних векселів (доцільно використовувати для потужних виробничих підприємств).
2. Кредитування зовнішньоекономічної діяльності регіональних підприємств з використанням міжнародних акредитивів.
3. Корпоративне кредитування для всіх без виключення підприємств.
4. Факторингові операції для торгівельних підприємств.

5. Операції на ринку цінних паперів по придбанню акцій регіональних підприємств.

6. Банківські гарантії.

Особливе місце у розвитку регіональних економічних процесів відіграють малі підприємства. Їх особлива роль полягає у створенні ефективних механізмів стимулювання процесів суспільного відтворення, заснованих на можливості легко визначити вклад кожного працівника в загальну справу та за мотивувати його працю. Малі підприємства, як правило, працюють переважно на регіональному ринку товарів та послуг. Тому при стимулюванні банківською системою соціально-економічного розвитку регіону шляхом кредитування регіональних підприємств доцільним є надання переваги співпраці з малими підприємствами всіх форм власності. При кредитуванні малих підприємств доцільно використовувати всі шість зазначених вище механізмів, а також і традиційні механізми кредитування, які в сучасних умовах актуальні виключно для споживчого кредитування та підтримки малого бізнесу.

Особливий інтерес представляють банківського кредитування з бюджетними механізмами стимулювання процесів суспільного відтворення. Ефективність взаємодії бюджетних та банківських кредитних технологій полягає у поєднанні фінансових можливостей регіональних бюджетів з банківськими механізмами перевірки цільового використання кредитних ресурсів, заставного та іншого забезпечення наданих кредитів, досвідом по перевірці реальності бізнес-плану та осіб, що потребують фінансової підтримки, моніторингу щодо можливих зловживань. На практиці така взаємодія може здійснюватися шляхом надання органами місцевої влади, що є розпорядниками регіональних бюджетів зобов'язань комерційним банкам по повному або частковому погашенню відсотків по кредитах, які надаються комерційними банками ні цілі фінансування певних економічних програм регіону. Крім означених переваг така формула взаємодії дозволяє створювати пільгові умови для тих галузей та підприємств регіону, які потребують бюджетної допомоги при одночасному забезпеченню ефективного використання ресурсів. Це дає можливість залучати в галузь чи підприємства фінансові ресурси в розмірі, що набагато перевищують розмір бюджетних ресурсів

спрямованих на підтримку регіональних процесів суспільного відтворення. Така схема взаємодії може використовуватись і для створення привабливих умов для спрямування ресурсів загального бюджету України до регіональних програм, що є складовими загальнонаціональних державних програм економічного розвитку. Наприклад, стимулювання процесів сільськогосподарського виробництва, будівництва соціального житла, програм енергозбереження тощо.

При розгляді банківських механізмів соціально-економічного розвитку регіону неможливо оминути механізми співпраці банківської системи с пріоритетною галуззю суспільного розвитку – наукою та освітою. Здійснення зазначених заходів, їх втілення та вдосконалення, інноваційний розвиток та модернізація банківських продуктів на регіональному рівні можлива виключно на наукових засадах. А доведення переваг та технологій використання інноваційних підходів у такої співпраці неможливо без постійно оновлення освітніх процесів. Яскравим прикладом є використання новітніх інформаційних технологій, електронних банківських продуктів і, навіть звичайних векселів. Саме банківська система є платоспроможним замовником регіональних наукових досліджень.

Онишко С.В., д.е.н., професор
Онишко С.В., к.е.н., доцент
Національний університет державної
податкової служби України

Фінансування освіти та його значення для розв'язання соціально-економічних проблем регіонів

У сучасному суспільстві людський капітал став найважливішим фактором економічного розвитку країн. За оцінками фахівців підвищення тривалості освіти на 1 рік, наприклад, у США приводить до збільшення ВВП на 5-15%, а в країнах, що розвиваються перевищує 20%. Тому розвиток освіти становить важливу складову і економічної, і соціальної політики держави.

В Україні в перехідному періоді відбулася суттєва втрата чітких орієнтирів суспільної значимості системи знань. Переважна більшість причин такого стану пов'язана із недостатніми обсягами фінансуванням. Однак, існуючі проблеми є

також наслідком невпорядкованості взагалі відносин при формуванні, розподілі й використанні грошових фондів.

В Україні освітні послуги (загальна середня освіта, професійно технічна, вища, післядипломна) можуть надаватися за рахунок державного та місцевих бюджетів. Майже третина державних видатків на освіту (по загальному фонду) фінансується за рахунок коштів Державного бюджету України, хоча міжрегіональний розподіл такого фінансування є непрозорим. Існуючі умови вирівнювання видатків місцевих бюджетів на освіту не означають створення рівних можливостей отримання освітніх послуг у різних регіонах. Аналітичні дослідження свідчать, що для сільських жителів існують значні обмеження в отриманні середньої освіти, пов'язані з обмеженими фінансовими можливостями сільського населення, зокрема, щодо оплати певних навчальних програм. Для усунення подібних протиріч висувуються пропозиції про перехід до децентралізованої системи фінансування освіти, у межах якої громадяни мають самі визначати рівень витрат на освіту, введення спеціального податку на освіту, який стягуватиметься із окремих суб'єктів підприємницької діяльності, а також про "формування системи багаторівневих податкових платежів, які забезпечували б кожному органу управління освітою певні фонди, необхідні для розвитку територіальних освітніх комплексів відповідно до встановлення державних стандартів". Такі пропозиції, на наш погляд є помилковими. По-перше, через значну диференціацію рівня заробітної плати по областях України. Наприклад, у таких областях України як Закарпатська, Івано-Франківська, Тернопільська, Чернівецька рівень заробітної плати у розрахунку на 1 жителя складає менше 65% середнього по Україні показника.

В умовах значних міжрегіональних відмінностей заробітної плати (у межах областей також між містами і сільськими районами), впровадження вказаних пропозицій призведе до значних міжрегіональних відмінностей фінансування освіти, а відповідно і можливостей жителів різних регіонів в отриманні якісної освіти. Це буде мати негативні наслідки для розвитку економіки і майбутніх доходів населення регіонів.

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Особливості фінансово-бюджетного регулювання соціально-економічного розвитку регіону”. – Чернівці, 2007. - 180 с.

Віддруковано з діапозитивів замовника. Підписано до друку 27.09.2007 р.
Друк офсетний. Умовн. друк. арк. 10,46. Наклад 100. Замовлення №1312.
Глибоцька районна друкарня. 60400 Глибока, Глибоцька, 5.